

Slovní úlohy

o pohybu

Slovní úlohy o pohybu

Na začátek zopakujme z fyziky vzorec pro výpočet průměrné rychlosti:

$$\mathbf{v} = \frac{\mathbf{s}}{\mathbf{t}}$$

v je průměrná rychlost v **km/h (m/s)**

s je ujetá dráha v **km (m)**

t je čas potřebný k ujetí dráhy **s** v **hodinách (sekundách)**

Pro úlohy o pohybu si z tohoto vzorce vyjádříme dráhu, popř. čas:

$$\mathbf{v} = \frac{\mathbf{s}}{\mathbf{t}} \quad \rightarrow \quad \mathbf{s} = \mathbf{vt} \quad \rightarrow \quad \mathbf{t} = \frac{\mathbf{s}}{\mathbf{v}}$$

Slovní úlohy o pohybu

Ve slovních úlohách o pohybu lze rozlišit **dva základní typy** příkladů:

1. příklad:

Kdy a kde se potkají dva vlaky, které vyjely současně proti sobě ze stanic A a B vzdálených 60 km, jestliže vlak ze stanice A jel rychlostí 70 km/h a vlak ze stanice B rychlostí 50 km/h?

2. příklad:

Petr vyšel za babičkou průměrnou rychlostí 5 km/h, za ½ hodiny za ním vyjel po stejné dráze Honza na kole průměrnou rychlostí 20 km/h. Za kolik minut Honza dohoní Petra a kolik km při tom ujede?

V čem se tyto dva příklady o pohybu liší?

V 1. příkladu se jedná o **pohyb** dvou vlaků proti sobě.

V 2. příkladu **dohání rychlejší** Honza **pomalejšího** Petra.

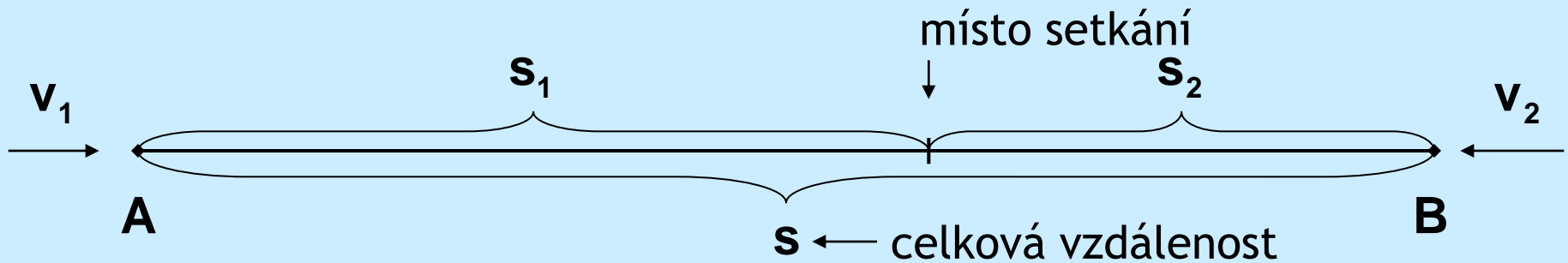
Slovní úlohy o pohybu

Ve slovních úlohách o pohybu lze rozlišit **dva základní typy** příkladů:

- I) **Na střetnutí** (objekty se pohybují proti sobě)
- II) **Na dohánění** (rychlejší objekt dohání pomalejší objekt)

Slovní úlohy o pohybu

I) Úlohy na střetnutí (objekty se pohybují proti sobě)

v_1 je rychlost objektu, který vyjel z místa A

v_2 je rychlost objektu, který vyjel z místa B

t je doba pohybu obou objektů z míst A nebo B do setkání

s_1 je vzdálenost, kterou urazí objekt z místa A do setkání $s_1 = v_1 t$

s_2 je vzdálenost, kterou urazí objekt z místa B do setkání $s_2 = v_2 t$

Celková vzdálenost

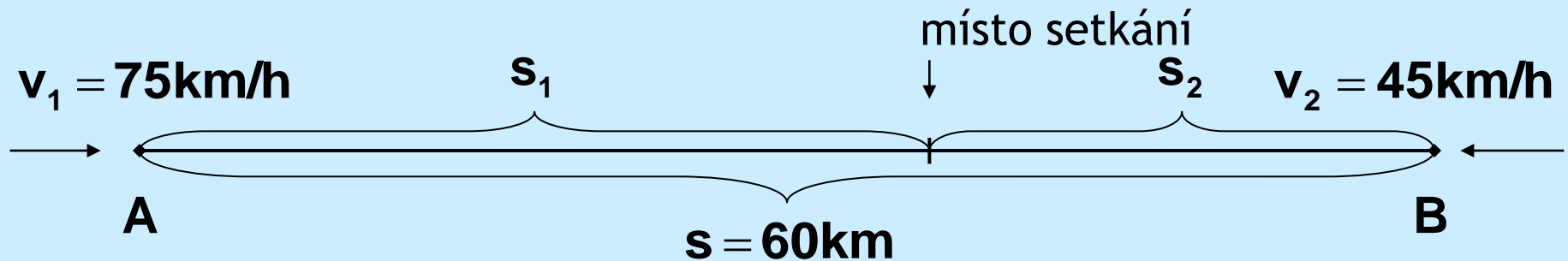
$$s = s_1 + s_2$$

základní rovnice úloh na střetnutí

Slovní úlohy o pohybu - úlohy na střetnutí

Př. 1: Kdy a kde se potkají dva vlaky, které vyjely současně proti sobě ze stanic A a B vzdálených 60 km, jestliže vlak ze stanice A jede rychlostí 75 km/h a vlak ze stanice B rychlostí 45 km/h?

Provedeme náčrt úlohy:

$v_1 = 75\text{ km/h}$ je rychlost vlaku, který vyjel ze stanice A

$v_2 = 45\text{ km/h}$ je rychlost vlaku, který vyjel ze stanice B

s_1 je dráha, kterou urazí vlak ze stanice A do setkání

$s_1 = v_1 t$ kde $v_1 = 75\text{ km/h}$,

t je **neznámá** doba jízdy obou vlaků ze stanic A nebo B do setkání

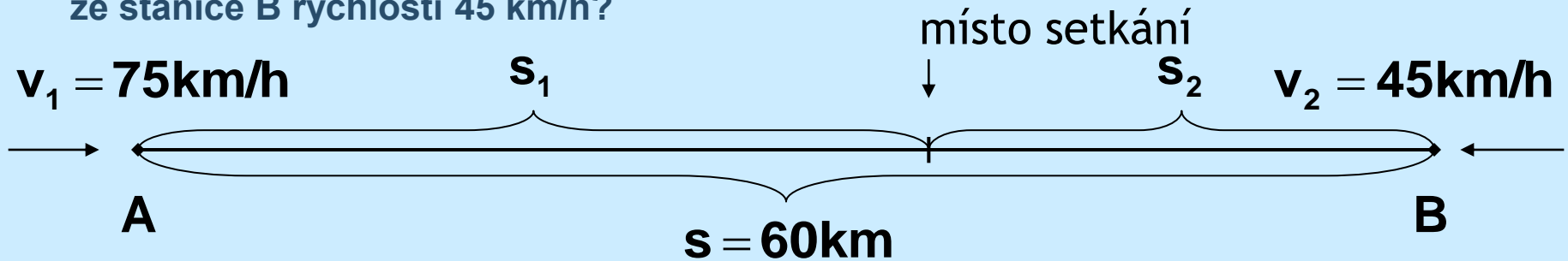
s_2 je dráha, kterou urazí vlak ze stanice B do setkání

$s_2 = v_2 t$ kde $v_2 = 45\text{ km/h}$,

t je **neznámá** doba jízdy obou vlaků ze stanic A nebo B do setkání

Slovní úlohy o pohybu - úlohy na střetnutí

Př. 1: Kdy a kde se potkají dva vlaky, které vyjely současně proti sobě ze stanic A a B vzdálených 60 km, jestliže vlak ze stanice A jede rychlostí 75 km/h a vlak ze stanice B rychlostí 45 km/h?

$$\begin{array}{lll} s_1 = v_1 t & \text{po dosazení} & s_1 = 75t \\ s_2 = v_2 t & \text{po dosazení} & s_2 = 45t \end{array}$$

kde t je neznámá doba jízdy obou vlaků ze stanic A nebo B do setkání

Dráhy s_1 a s_2 dosadíme do základní rovnice:

$$s_1 + s_2 = s$$

a dostaneme lineární rovnici s jednou neznámou t , kterou vyřešíme

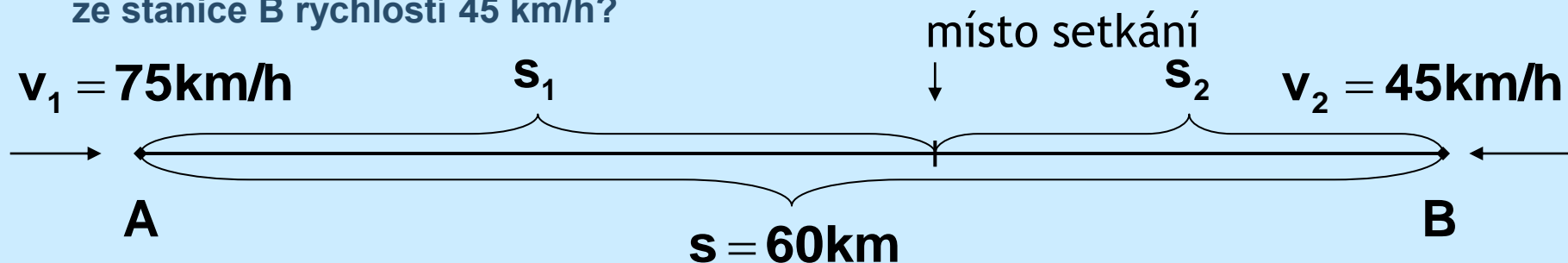
$$75t + 45t = 60$$

$$120t = 60$$

$$t = \frac{1}{2} \text{ h}$$

Slovní úlohy o pohybu - úlohy na střetnutí

Př. 1: Kdy a kde se potkají dva vlaky, které vyjely současně proti sobě ze stanic A a B vzdálených 60 km, jestliže vlak ze stanice A jede rychlostí 75 km/h a vlak ze stanice B rychlostí 45 km/h?

Řešením rovnice jsme zjistili dobu jízdy vlaků do setkání $t = 1/2 \text{ h}$

Zkouška správnosti:

Dráha vlaku ze stanice A do setkání:	$75 \cdot 1/2 = 37,5 \text{ km}$
Dráha vlaku ze stanice B do setkání:	$45 \cdot 1/2 = 22,5 \text{ km}$
Celková vzdálenost:	$37,5 \text{ km} + 22,5 \text{ km} = 60 \text{ km}$

Odpověď:

Vlaky se potkají za 1/2 hodiny ve vzdálenosti 37,5 km od stanice A.

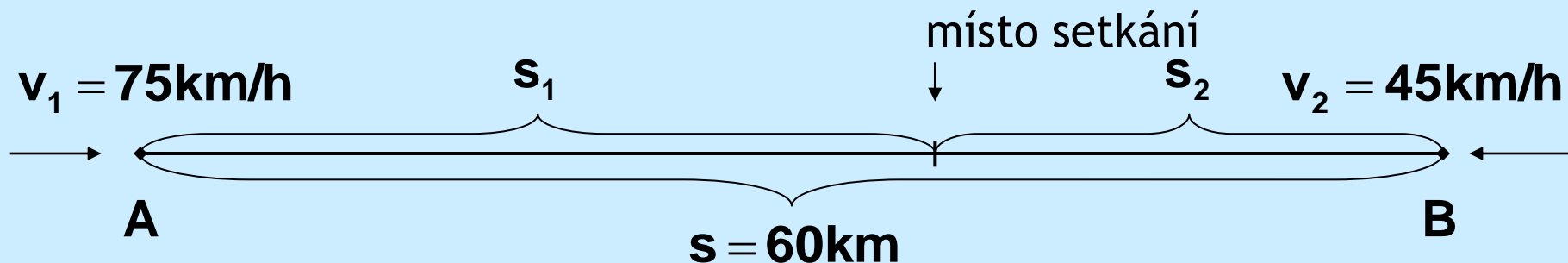
Poznámka:

Řešení úlohy lze provést i pomocí tabulky.

Slovní úlohy o pohybu - úlohy na střetnutí

Řešení pomocí tabulky

Připravíme si **tabulku** se **čtyřmi sloupci**, kde první sloupec je záhlaví a další tři budou ve stejném pořadí, jako jsou veličiny ve vzorci pro výpočet dráhy $s = v \cdot t$

Tabulka bude mít **tři řádky**, kde první řádek je záhlaví, druhý pro vlak ze stanice A a třetí pro vlak ze stanice B.

Do tabulky doplníme:

- známé rychlosti v_1 a v_2
- neznámý čas $t_1 = t_2 = t$
- vypočítáme dráhy s_1 a s_2

	$s \text{ [km]} = v \cdot t$	$v \text{ [km/h]}$	$t \text{ [h]}$
Vlak z A	$s_1 = 75 \cdot t$	75	$t_1 = t$
Vlak z B	$s_2 = 45 \cdot t$	45	$t_2 = t$

Dráhy s_1 a s_2 dosadíme do základní rovnice

$$s_1 + s_2 = s$$

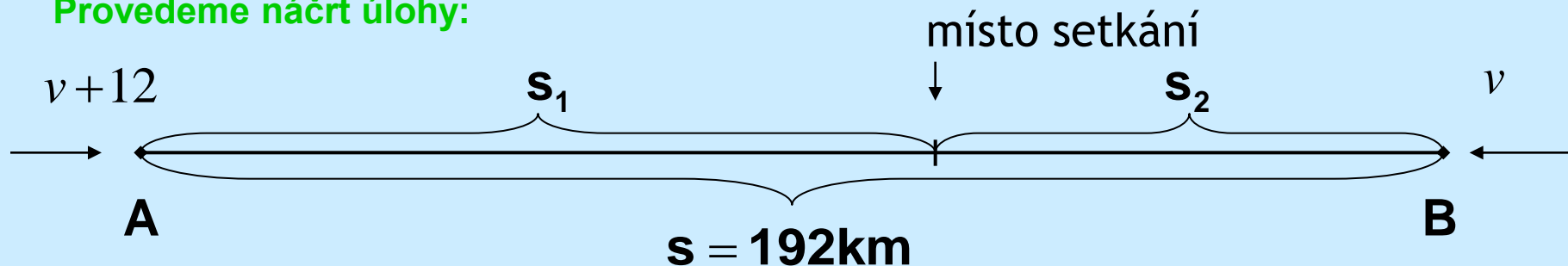
a dostaneme rovnici jako v předchozím postupu, kterou vyřešíme

$$75t + 45t = 60$$

Slovní úlohy o pohybu - úlohy na střetnutí

Př. 2: Ze dvou míst A a B vzdálených od sebe 192 km vyjedou současně proti sobě osobní a nákladní vlak. Osobní vlak má průměrnou rychlost o 12 km/h větší než nákladní vlak. Jakými rychlostmi vlaky jedou, jestliže se potkají za 2 hodiny?

Provedeme náčrt úlohy:

v je neznámá rychlost nákladního vlaku (ze stanice B)

$v + 12$ je rychlost osobního vlaku (ze stanice A)

s_1 je dráha, kterou urazí osobní vlak do setkání

s_2 je dráha, kterou urazí nákladní vlak do setkání

Vyplníme tabulku:

- známý čas $t = 2$ h

- neznámé rychlosti

- vypočítáme dráhy s_1 a s_2

	s [km] = $v \cdot t$	v [km/h]	t [h]
Vlak z A	$s_1 = (v + 12) \cdot 2$	$v + 12$	2
Vlak z B	$s_2 = v \cdot 2$	v	2

Dráhy s_1 a s_2 dosadíme do rovnice $s_1 + s_2 = s$

$$(v + 12) \cdot 2 + v \cdot 2 = 192$$

Slovní úlohy o pohybu

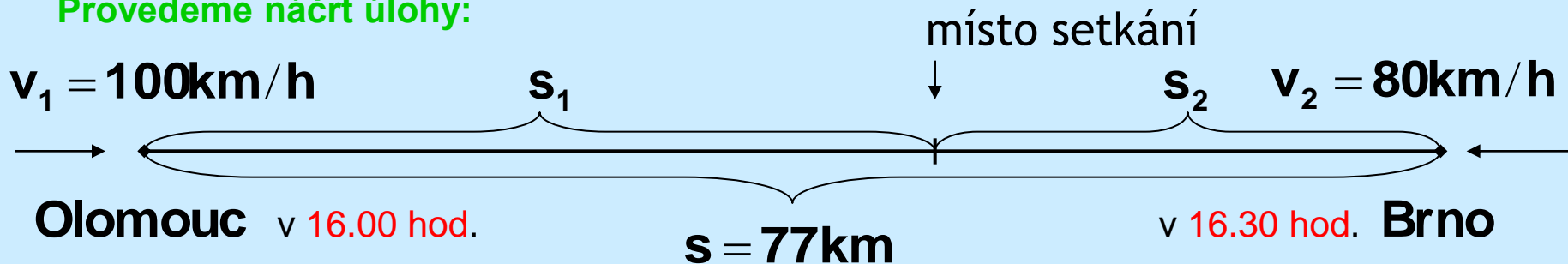
Jednotlivé části slovní úlohy na pohyb:

1. Určit, o jaký typ úlohy jde - na střetnutí, nebo na dohánění
2. Náčrt úlohy a zvolení neznámé
3. Sestavení rovnice (lze pomocí tabulky)
4. Vyřešení rovnice
5. Zkouška správnosti pro slovní zadání - podmínky úlohy (nedělat jako u prostých rovnic $L = a$ $P =$)
6. Slovní odpověď

Slovní úlohy o pohybu - úlohy na střetnutí

Př. 3: Vzdálenost z Olomouce do Brna je **77 km**. V **16.00 h**. vyjelo z Olomouce do Brna osobní auto průměrnou rychlostí **100 km/h**. O **půl hodiny** později vyjel z Brna do Olomouce motocyklista průměrnou rychlostí **80 km/h**. *V kolik hodin se setkají?*

Provedeme náčrt úlohy:

$t + 0,5$ je neznámá doba jízdy osobního auta z Olomouce

t je doba jízdy motocyklu z Brna

Vyplníme tabulku:

- známé rychlosti
- neznámé časy
- vypočítáme dráhy s_1 a s_2

	$s \text{ [km]} = v \cdot t$	$v \text{ [km/h]}$	$t \text{ [h]}$
Z Olom.	$s_1 = 100(t + 0,5)$	100	$t + 0,5$
Z Brna	$s_2 = 80t$	80	t

Dráhy s_1 a s_2 dosadíme do rovnice $s_1 + s_2 = s$

$$100(t + 0,5) + 80t = 77$$

$$t = 3/20 \text{ hod} = 9 \text{ minut}$$

Setkají se v 16 hodin 39 minut

Slovní úlohy o pohybu - příklady k procvičení.

Kdy a kde se potkají dvě auta, která vyjela současně proti sobě z měst A a B vzdálených 90 km, jestliže auto ze města A jede rychlostí 75 km/h a auto z města B rychlostí 60 km/h?

$$s_1 + s_2 = s$$

$$75t + 60t = 90$$

$$t = 2/3 \text{ h}$$

Slovní úlohy o pohybu - příklady k procvičení.

V 8 hodin vyšel Pepa z Hůrky do Lhotky rychlostí 3 km/h a v 9 hodin vyšel Tonda ze Lhotky do Hůrky rychlostí 5 km/h. Jak daleko od sebe jsou obě vesnice, jestliže se Pepa s Tondou potkali v 9.30 hodin?

$$s_1 + s_2 = s$$

$$3 \cdot 1,5 + 5 \cdot 0,5 = s$$

$$s = 7 \text{ km}$$

Slovní úlohy o pohybu - příklady k procvičení.

Ze stanic A a B, jejichž vzdálenost je 380 km, vyjely současně proti sobě dva vlaky. Průměrná rychlost vlaku jedoucího z A do B byla o 5 km větší než průměrná rychlost vlaku jedoucího z B do A. Za 2 hodiny po výjezdech obou vlaků byla jejich vzdálenost 30 km.

Vypočítejte rychlosti vlaků.

$$s_1 + 30 + s_2 = s$$

$$(v + 5) \cdot 2 + 30 + v \cdot 2 = 380$$

$$v = 85 \text{ km/h}$$

Na závěr ještě jednou

Jednotlivé části slovní úlohy na pohyb:

1. Určit, o jaký typ úlohy jde - na **střetnutí**, nebo na **dohánění**
2. Náčrt úlohy a zvolení neznámé
3. Sestavení rovnice (nejlépe **pomocí tabulky**)
4. Vyřešení rovnice
5. Zkouška správnosti pro slovní zadání - podmínky úlohy (nedělat jako u prostých rovnic $L = a$ $P =$)
6. Slovní odpověď

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

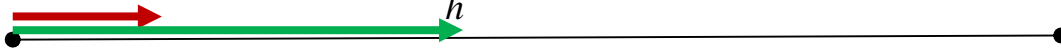
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ÚLOHY O POHYBU-řešení

1. Za chodcem jdoucím průměrnou rychlostí $5 \frac{km}{h}$ vyjel z téhož místa o 3 hodiny později

cyklista průměrnou rychlostí $20 \frac{km}{h}$. Za jak dlouho dohoní cyklista chodce?

$$\underline{v_1 = 5 \frac{km}{h}}, \quad \underline{t_1 = (x+3) h}, \quad \underline{s_1 = v_1 \cdot t_1} \qquad \underline{v_2 = 20 \frac{km}{h}}, \quad \underline{t_2 = x h}, \quad \underline{s_2 = v_2 \cdot t_2}$$

$$s_1 = s_2$$

$$v_1 \cdot t_1 = v_2 \cdot t_2$$

$$5 \cdot (x+3) = 20 \cdot x$$

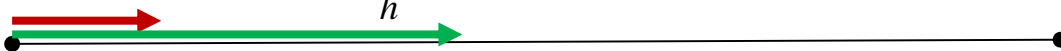
$$15 = 15x$$

$$x = 1 \text{ hod}$$

Cyklista dohoní chodce za jednu hodinu.

2. Za cyklistou jedoucím průměrnou rychlostí $20 \frac{km}{h}$ vyjede z téhož místa o 2 hodiny

později auto rychlostí $60 \frac{km}{h}$. Za jak dlouho dohoní auto cyklistu?

$$\underline{v_1 = 20 \frac{km}{h}}, \quad \underline{t_1 = (x+2) h}, \quad \underline{s_1 = v_1 \cdot t_1} \qquad \underline{v_2 = 60 \frac{km}{h}}, \quad \underline{t_2 = x h}, \quad \underline{s_2 = v_2 \cdot t_2}$$

$$s_1 = s_2$$

$$v_1 \cdot t_1 = v_2 \cdot t_2$$

$$20 \cdot (x+2) = 60 \cdot x$$

$$20x + 40 = 60x$$

$$40x = 40$$

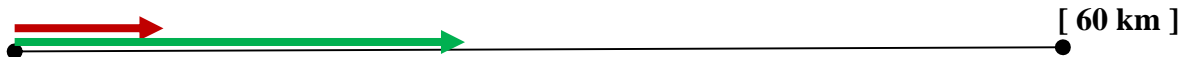
$$x = 1 \text{ hod}$$

Auto dohoní cyklistu za 1 hodinu.

3. Z přístavu A na řece vyjel parník rychlostí $12 \frac{km}{h}$ směrem k přístavu B. O dvě hodiny

později vyjel za ním z A do B jiný parník rychlostí $20 \frac{km}{h}$. Oba parníky přijely do B

současně. Jaká je vzdálenost z A do B?

$$v_1 = 12 \frac{\text{km}}{\text{h}}, t_1 = (x+2) \text{ h}, s_1 = v_1 \cdot t_1 \qquad v_2 = 20 \frac{\text{km}}{\text{h}}, t_2 = x \text{ h}, s_2 = v_2 \cdot t_2$$

$$s_1 = s_2$$

$$v_1 \cdot t_1 = v_2 \cdot t_2$$

$$12 \cdot (x+2) = 20 \cdot x$$

$$8x = 24$$

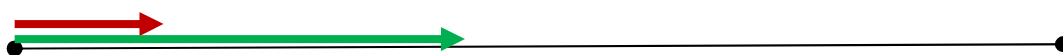
$$x = 3 \text{ h}$$

$$s_1 = s_2 = 3 \cdot 20 = 60 \text{ km}$$

Přístav je vzdálen 60 km.

4. V 7 hodin vyšel chodec průměrnou rychlostí $5 \frac{\text{km}}{\text{h}}$. V 10 hodin vyjel za ním cyklista

rychlostí $14 \frac{\text{km}}{\text{h}}$. Kdy ho dohoní?

$$v_1 = 5 \frac{\text{km}}{\text{h}}, t_1 = (x+3) \text{ h}, s_1 = v_1 \cdot t_1 \qquad v_2 = 14 \frac{\text{km}}{\text{h}}, t_2 = x \text{ h}, s_2 = v_2 \cdot t_2$$

$$s_1 = s_2$$

$$v_1 \cdot t_1 = v_2 \cdot t_2$$

$$5 \cdot (x+3) = 14 \cdot x$$

$$9x = 15$$

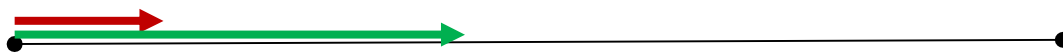
$$x = 1 \text{ h } 40 \text{ min}$$

$$10 \text{ h} + 1 \text{ h } 40 \text{ min} = 11 \text{ h } 40 \text{ min}$$

Cyklista dohoní chodce v 11 hodin a 40 minut.

5. Z kasáren vyjela kolona vojenských aut rychlostí $40 \frac{\text{km}}{\text{h}}$. Za 1 h 30 min byla za kolonou

vyslána motospojka jedoucí průměrnou rychlostí $70 \frac{\text{km}}{\text{h}}$. Za jak dlouho a v jaké vzdálenosti od kasáren dohoní motospojka kolonu?

$$v_1 = 40 \frac{\text{km}}{\text{h}}, t_1 = (x+1,5) \text{ h}, s_1 = v_1 \cdot t_1 \qquad v_2 = 70 \frac{\text{km}}{\text{h}}, t_2 = x \text{ h}, s_2 = v_2 \cdot t_2$$

$$s_1 = s_2$$

$$v_1 \cdot t_1 = v_2 \cdot t_2$$

$$40 \cdot (x+1,5) = 70 \cdot x$$

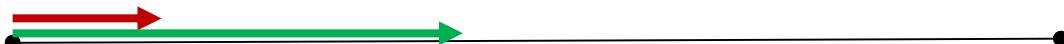
$$30x = 60$$

$$x = 2 \text{ h}$$

$$s_1 = s_2 = 2 \cdot 70 = 140 \text{ km}$$

Motospojka dohoní kolonu za 2 hodiny ve vzdálenosti 140 km.

6. Za cyklistou, který jel rychlostí $16 \frac{km}{h}$, vyjel o 3 hodiny později motocyklista rychlostí $48 \frac{km}{h}$. Kdy motocyklista dohoní cyklistu?

$$v_1 = 16 \frac{km}{h}, t_1 = (x+3) h, s_1 = v_1 \cdot t_1 \qquad v_2 = 48 \frac{km}{h}, t_2 = x h, s_2 = v_2 \cdot t_2$$

$$s_1 = s_2$$

$$v_1 \cdot t_1 = v_2 \cdot t_2$$

$$16 \cdot (x+3) = 48 \cdot x$$

$$32x = 48$$

$$x = 1,5 h$$

Motocyklista dohoní cyklistu za 1 hodinu a 30 minut.

[za 1,5 h]

7. Turista šel rychlostí $5 \frac{km}{h}$. Za půl hodiny za ním vyjel po stejné trase cyklista průměrnou rychlostí $20 \frac{km}{h}$. Za kolik minut dohoní cyklista turistu a kolik kilometrů ujede?

$$v_1 = 5 \frac{km}{h}, t_1 = (x+0,5) h, s_1 = v_1 \cdot t_1 \qquad v_2 = 20 \frac{km}{h}, t_2 = x h, s_2 = v_2 \cdot t_2$$

$$s_1 = s_2$$

$$v_1 \cdot t_1 = v_2 \cdot t_2$$

$$5 \cdot (x+0,5) = 20 \cdot x$$

$$15x = 2,5$$

$$x = 1/6 h = 10 \text{ min}$$

$$s = 1/6 \cdot 20 = 3 \frac{1}{3} \text{ km}$$

Cyklista dohoní turistu za 10 minut a ujede přitom 3km 333m.

8. Z vesnice vyjel traktor rychlostí $20 \frac{km}{h}$. Za 10 minut jel za ním motocyklista rychlostí $60 \frac{km}{h}$. Za jakou dobu a v jaké vzdálenosti od vesnice dohoní motocyklista traktoristu?

[5 min, 5 km]

9. Etapa cyklistického závodu se jela průměrnou rychlostí $45 \frac{km}{h}$. Jeden závodník ztratil defektem 4 minuty. Jak dlouho a jak daleko musel jet rychlostí $50 \frac{km}{h}$, aby opět dostihl peloton?
[36 min, 30 km]
10. V 6 hodin ráno odpochovala z kasáren četa vojáků rychlostí $5 \frac{km}{h}$. V 8 hodin vyrazila za ní spojka rychlostí $15 \frac{km}{h}$. V kolik hodin a jak daleko od kasáren dostihne spojka četu?
[v 9 hodin 15 km od kasáren]
11. V 6 hodin 30 minut vyplul z přístavu parník plující rychlostí $12 \frac{km}{h}$. Přesně v 10 hodin za ním vyplul motorový člun, který plul průměrnou rychlostí $40 \frac{km}{h}$. V kolik hodin dohoní člun parník?
[11 hod 30 min]
12. V 8^{30} h vyjela skupinka dětí z tábora na celodenní výlet. Po deváté se prudce zhoršilo počasí a vedoucí tábora se rozhodl poslat za dětmi po stejné trase autobus, který vyjel v 10^{30} h. Za jak dlouho a v jaké vzdálenosti od tábora dojde autobus děti, jestliže děti ujedou za 1 hodinu průměrně 15 km a autobus jede rychlostí $75 \frac{km}{h}$?
[30 minut, 37,5 km]
13. Z města P vyjede v 9^{30} h automobil rychlostí $40 \frac{km}{h}$. V 11^{00} h téhož dopoledne za ním vyjede motocykl rychlostí $60 \frac{km}{h}$. Kdy motocyklista dohoní automobil a jak daleko od města P se obě vozidla setkají?
[ve 14 hod, 180 km od P]
14. V 8^{30} ráno vyjel z města M cyklista průměrnou rychlostí $15 \frac{km}{h}$. V 11^{30} vyjel ve stejném směru z města M autobus průměrnou rychlostí $35 \frac{km}{h}$. V kolik hodin dohoní autobus cyklistu? Jak daleko od města M se tak stane?
[v 13 h 45 min, 78,75 km od M]

15. Ve 13 hodin vyjelo z Pardubic ke Kolínu auto Škoda Felicia rychlostí $60 \frac{km}{h}$. O půl hodiny později vyjelo stejnou cestou auto Škoda Octavia rychlostí $80 \frac{km}{h}$. Kdy dohoní Octavia Felicii?

[v 15 hodin]

16. Loď vyjela v 6 h ráno a jela rychlostí 16 mil za hodinu. V 8 h 30 min byl za ní poslán rychlý člun, který jel rychlostí 24 mil za hodinu. Kdy dohoní člun loď?

[v 13 h 30 min]

17. Nákladní auto jelo průměrnou rychlostí $20 \frac{km}{h}$ a vyjelo z Prahy směrem k Liberci.

Současně s ním vyjel autobus, který jel průměrnou rychlostí $30 \frac{km}{h}$ a který přijel do Liberce o 2 hodiny dříve než nákladní auto. Jaká je vzdálenost mezi Prahou a Libercem?

[120 km]

18. Z města A do města B vyjelo nákladní auto průměrnou rychlostí $30 \frac{km}{h}$. Současně s ním vyjel i autobus, který měl průměrnou rychlost $40 \frac{km}{h}$ a který přijel do města B o 1 h 15 min dříve než nákladní auto. Jaká je vzdálenost mezi oběma městy?

[150 km]

19. Kamión jede po dálnici z Prahy směrem na Brno průměrnou rychlostí $72 \frac{km}{h}$. V okamžiku, kdy je kamión od Prahy 54 km, vyjíždí z Prahy auto stejným směrem. Jeho průměrná rychlost je $90 \frac{km}{h}$. Kdy a na kterém kilometru dálnice dohoní auto kamión?

[za 3 hod na 270 kilometru]

20. Sportovní letadlo letělo z letiště rychlostí $300 \frac{km}{h}$. Když bylo 50 km od letiště, vzlétla za ním z téhož místa stíhačka rychlostí $550 \frac{km}{h}$. Kdy dohoní stíhačka letadlo?

[za 12 minut]

21. Města A, B a C leží v tomto pořadí na jedné silnici. Vzdálenost měst A a B je 30 km.

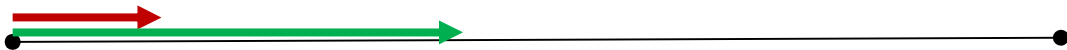
Z města A vyjede do C osobní auto (prům. rychlost $60 \frac{km}{h}$) a zároveň z města B do C nákladní auto ($40 \frac{km}{h}$). Za jak dlouho dojede osobní auto nákladní?

[za 1 h 30 min]

22. Dvě lodi, vzdálené 2 340 m, plují stejným směrem. První urazí za 1 min 56 m, druhá 74 m. Za jak dlouho dostihne druhá loď první?

[za 2 h 10 min]

23. V 5 hodin vyšel turista z noclehárny na delší cestu. Za hodinu ušel 5 km. Současně s ním vyjel z noclehárny stejným směrem cyklista rychlostí $17 \frac{km}{h}$. Za jak dlouho budou od sebe vzdáleni 20 km?

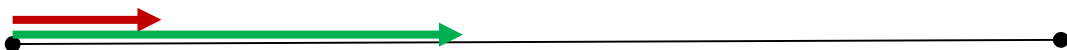

$$\underline{v_1 = 5 \frac{km}{h}}, \quad \underline{t_1 = (x) h}, \quad \underline{s_1 = v_1 \cdot t_1} \qquad \underline{s_2 - s_1 = 20 \text{ km}} \qquad \underline{v_2 = 17 \frac{km}{h}}, \quad \underline{t_2 = x h},$$

$$\begin{aligned} \underline{s_2} &= \underline{v_2 \cdot t_2} \\ 20 &= s_2 - s_1 \\ 20 &= v_2 \cdot t_2 - v_1 \cdot t_1 \\ 20 &= 17 \cdot (x) - 5 \cdot x \\ 12x &= 20 \\ x &= 1 \frac{2}{3} \text{ h} \end{aligned}$$

Cyklista dohoní turistu za 1 hodinu a 40 minut.

24. Za traktorem, který jede rychlostí $12 \frac{km}{h}$, bylo vysláno za 3 h30 min osobní auto, které ho má dostihnout nejpozději za 45 minut. Jakou nejmenší rychlostí musí auto jet?

$$\underline{v_1 = 12 \frac{km}{h}}, \quad \underline{t_1 = (0,75 + 3,5) h}, \quad \underline{s_1 = v_1 \cdot t_1} \qquad \underline{v_2 = X \frac{km}{h}}, \quad \underline{t_2 = 45 \text{ min} = 0,75 h},$$

$$\begin{aligned} \underline{s_2} &= \underline{v_2 \cdot t_2} \\ s_2 &= s_1 \\ v_2 \cdot t_2 &= v_1 \cdot t_1 \\ 12 \cdot 4,25 &= x \cdot 0,75 \\ 0,75 \cdot x &= 51 \\ x &= 68 \text{ km/h} \end{aligned}$$

Auto musí jet rychlostí 68 km/h.

25. Cyklista vyjel z města rychlostí $18 \frac{km}{h}$. Za 1 h 30 min vyjel za ním automobil a dohonil cyklistu za 50 minut. Jakou rychlostí jel automobil?

[50,4 km]

26. Za chodcem vyjel o hodinu později cyklista a dohonil ho za 15 minut. Rychlost cyklisty je o $20 \frac{km}{h}$ větší než rychlost chodce. Vypočítejte jejich rychlost.

[chodec $5 \frac{km}{h}$, cyklista $25 \frac{km}{h}$]

27. Při cyklistických závodech jede peloton průměrnou rychlostí $36 \frac{km}{h}$. Opravou defektu se

jeden závodník zdržel 5 minut. O kolik $\frac{km}{h}$ byla pak jeho rychlost větší než rychlost pelotonu, když ho dostihl za 20 minut? Jak dlouho by mu to trvalo, kdyby peloton okamžitě po defektu zvýšil rychlost na $40 \frac{km}{h}$?

[rychlost cyklisty byla $45 \frac{km}{h}$, peloton by dostihl za 40 min]

28. Osobní vlak ujede za 3 hodiny 102 km. Za 1,5 hodiny po odjezdu vyjel za ním z téhož místa rychlík a dostihl ho ve stanici vzdálené od výchozí stanice 136 km. O kolik $\frac{km}{h}$ je rychlost rychlíku větší než rychlost osobního vlaku?

[o 20,4 $\frac{km}{h}$]

29. Z míst A a B, vzdálených od sebe 210 km, vyjely současně proti sobě dva kamióny rychlostmi $40 \frac{km}{h}$ a $30 \frac{km}{h}$. Kdy a kde se setkají?

[za 3 h, 120 km od A]

30. Z Prahy do Olomouce je přibližně 250 km. V 6 hodin vyjel z Prahy do Olomouce rychlík průměrnou rychlostí $85 \frac{km}{h}$. Ve stejném okamžiku vyjel z Olomouce do Prahy osobní vlak průměrnou rychlostí $40 \frac{km}{h}$. V kolik hodin a v jaké vzdálenosti od Prahy se setkají?

[v 8 h, 170 km od Prahy]

31. Dva turisté, z nichž jeden ujde za hodinu 5 km, druhý 6 km, vyjdou v 7 hodin ráno proti sobě z míst K a L, vzdálených od sebe 38,5 km. V kolik hodin se potkají?

[v 10 h 30 min]

32. Z města A do města B jelo osobní auto průměrnou rychlostí $56 \frac{km}{h}$. Současně vyjelo

z města B do města A nákladní auto rychlostí $40 \frac{km}{h}$. Vzdálenost obou měst je 144 km.

Kdy se obě auta setkají a v jaké vzdálenosti od města A?

[za 1,5 h 84 km od města A]

33. Vzdálenost míst C a D je 174 km. Z C do D jede vlak rychlostí $30 \frac{km}{h}$ (vyjede z C), z D

do C jede jiný vlak rychlostí $57 \frac{km}{h}$ (vyjede z D). Oba vlaky vyjíždějí v 10 h 30 min.

v kolik hodin se potkají?

[ve 12 h 30 min]

34. Za jak dlouho se potkají dva vlaky, které vyjely současně proti sobě ze stanic vzdálených

80 km, je-li rychlost prvního vlaku $75 \frac{km}{h}$ a druhého $45 \frac{km}{h}$?

[za 40 min]

35. Honza si ujednal se svým spolužákem, který bydlí v obci vzdálené 7 km, že se v neděli sejdou. Podle ujednání vyjeli oba proti sobě v 7 hodin na kole z domova. Honza jel

rychlostí $18 \frac{km}{h}$, jeho spolužák $12 \frac{km}{h}$. V kolik hodin se setkali?

[v 7 h 14 min]

36. Cesta vedoucí z vesnice na vrchol hory je 12 km dlouhá. Z vrcholu i z vesnice vyjdou současně dva turisté, z nichž vystupující urazí 60 m a sestupující 90 m za minutu. Za jak dlouho se potkají?

[za 1 h 20 min]

37. Ze dvou přístavů, mezi nimiž je vzdálenost 130 km, vypluly současně proti sobě člun a

parník. Člun plul rychlostí $4 \frac{km}{h}$, parník $16 \frac{km}{h}$. Kolik km urazí člun a kolik parník do

chvilé, kdy bude mezi nimi vzdálenost 10 km?

[člun urazí 24 km, parník 96 km]

38. Vzdálenost mezi městy J a A je 840 km. Z J do A vyjíždějí současně dva automobily. První

jede rychlostí $84 \frac{km}{h}$, druhý rychlostí $56 \frac{km}{h}$. Po příjezdu do A se první automobil vydá

na zpáteční cestu. V jaké vzdálenosti od A se oba automobily potkají?

[168 km od A]

39. Autobus vyjel z Prahy do Mariánských Lázní průměrnou rychlostí $36 \frac{km}{h}$. Současně s ním vyjelo z Mariánských Lázní směrem na Prahu auto rychlostí $52 \frac{km}{h}$. Po 90 minutách byla obě vozidla od sebe vzdálena 30 km. Jaká je vzdálenost obou měst, jestliže se vozidla ještě nepotkala?
- [162 km]

40. Z místa M do místa N je 60 km. Z místa M vyšel chodec rychlostí $4 \frac{km}{h}$ a současně proti němu vyjelo z místa N nákladní auto. Jaká byla rychlost auta, jestliže se potkali za 1 h 30 min?
- [$36 \frac{km}{h}$]

41. Pánové A a B bydlí ve vzdálenosti 224 km. Vyjedou-li v autech současně ze svých obydlí proti sobě, setkají se po 2 hodinách. Pán A ujede za hodinu o 4 km více než pán B. Kolik km urazí za hodinu každý z nich?
- [pán A $54 \frac{km}{h}$, pán B $58 \frac{km}{h}$]

42. Dvě letadla startující současně z letišť A a B letí navzájem proti sobě a setkají se za 20 minut. Vzdálenost letišť je 220 km a průměrná rychlost letadla letícího z letiště A je o $60 \frac{km}{h}$ větší než průměrná rychlost druhého letadla. Vypočítejte průměrné rychlosti obou letadel.

[letadlo z A $360 \frac{km}{h}$, letadlo z B $300 \frac{km}{h}$]

43. Ze dvou míst vzdálených od sebe 190 km vyrazili proti sobě automobilista a motocyklista. Automobilista jel rychlostí o $10 \frac{km}{h}$ větší než motocyklista a vyjel o 30 minut později. Za 1 h 30 min potkal motocykl. Určete jejich rychlost.

[rychlost auta $60 \frac{km}{h}$, rychlost motocyklu $50 \frac{km}{h}$]

44. Vzdálenost dvou proti sobě jedoucích cyklistů je 900 m. Po 100 sekundách jízdy se přiblíží na 200 m. Jakou rychlostí jedou, urazí-li jeden za sekundu dráhu $\frac{4}{3}$ krát větší než druhý?

[$3 \frac{m}{s}$, $4 \frac{m}{s}$]

45. Z města A do města B (vzdálenost 213 km) vyjelo nákladní auto rychlostí $50 \frac{km}{h}$.

V témže okamžiku vyjel z města B do A cyklista rychlostí $18 \frac{km}{h}$. Za jakou dobu a v kterém místě se setkají, když auto mělo poruchu a na její odstranění bylo třeba 30 minut?

[za 3,5 h 150 km od města A]

46. Z měst A a B, která jsou vzdálena 230 km vyjedou proti sobě nákladní auto (prům. rychlost $40 \frac{km}{h}$) a osobní auto ($60 \frac{km}{h}$). osobní auto vyjelo o 2 hodiny později než nákladní. Za jak dlouho a kde se setkají?

[za 3,5 h 140 km od A]

47. Města A a B jsou vzdálena 40 km. Z města A vyjíždí nákladní auto průměrnou rychlostí $50 \frac{km}{h}$, o 2 hodiny později z města B osobní auto rychlostí $70 \frac{km}{h}$. Mezi oběma městy je motorest, kam obě auta přijedou současně. Jak daleko je motorest od města A?

[225 km]

48. V 7 hodin vyjede z města A nákladní auto rychlostí $40 \frac{km}{h}$. Proti němu z města B vyjede v 8 h 30 min osobní auto průměrnou rychlostí $70 \frac{km}{h}$. Vzdálenost míst A a B je 225 km. Kdy a kde se obě auta setkají?

[v 10 h 120 km od A]

49. Ze stanic vzdálených 119 km vyjely proti sobě v 8 h nákladní vlak rychlostí $30 \frac{km}{h}$ a v 8 h 30 min osobní vlak rychlostí $50 \frac{km}{h}$. Kdy se setkají a kolik km každý vlak ujede?

[v 9 h 48 min, nákladní vlak ujede 54 km, osobní vlak 65 km]

50. Dvě letadla letí z letišť A a B, vzdálených 420 km, navzájem proti sobě. Letadlo z A odstartovalo o 15 minut později a letí průměrnou rychlostí o $40 \frac{km}{h}$ větší než letadlo z B. Určete průměrné rychlosti obou letadel, víte-li, že se setkají 30 minut po startu letadla z A.

[letadlo z A $360 \frac{km}{h}$, letadlo z B $320 \frac{km}{h}$]

51. Turista ušel 16 km za 3,5 hodiny. První dvě hodiny šel stejně rychle. Potom zvolnil chůzi a šel už jen stálou rychlostí o $1 \frac{km}{h}$ menší než dříve. Určete obě rychlosti.

[původní rychlost $5 \frac{km}{h}$, potom $4 \frac{km}{h}$]

52. Vzdálenost z Prahy do Příbrami je 80 km. Z obou měst vyjela současně proti sobě nákladní auta. Auto z Prahy jelo průměrnou rychlostí o $6 \frac{km}{h}$ větší než auto z Příbrami, a tak do okamžiku setkání ujelo o 4 km více. Určete průměrnou rychlost jednotlivých aut a dobu, za jak dlouho se setkala.

[rychlosti aut $63 \frac{km}{h}$ a $57 \frac{km}{h}$, doba jízdy 40 min]